

2. Агеева-Каркашадзе В. О. ПОЕТИЧНИЙ ПЕРЕКЛАД ЯК ФОРМА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТЕКСТУ. *Нова філологія*. 82-ге вид. 2021. С. 9–14. URL: <http://novafilolohiia.zp.ua/index.php/new-philology/article/view/551> (18.09.2023).

Савчук О. Р.

*Науковий керівник: кандидат філологічних наук,
доцент Борисенко Н. Д.*

РЕАЛІЇ ПОЛІТИЧНОГО РОМАНУ М. ДОББСА “КАРТКОВИЙ БУДИНОК”: ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Сучасному етапу розвитку лінгвістики властивим є зростаючий інтерес до проблеми взаємозв'язку мови, культури і когніції у кодифікації національної культури (Н. Д. Борисенко, В. М. Манакін, Л. Л. Славова) [1; 6; 7]. Увагу лінгвістів привертають структури, що відображають етнічні й соціокультурні особливості світобачення представниками різних спільнот [1, с. 82-83]. Відповідно до уявлень Е. Сепіра і Б. Уорфа [12; 14], мова і образ мислення народу взаємопов'язані, оскільки опановуючи мову, її носії вивчають певне ставлення до світу через структури мови і картину світу, відображену в рідній мові [6].

У текстах жанру політичного трилера особливу роль відіграють *реалії*, які наразі вивчаються у лінгвокраїнознавстві [1] та перекладознавстві [4]. Під реаліями розуміють лексичні одиниці, що позначають унікальні явища, присутні в житті представників однієї культури та відсутні в інших соціокультурних середовищах. Реалії слугують елементом історичного і національно-культурного контексту і відображають комплекс етнокультурної інформації, яка є невідомою за межами вихідної культури [4]. Вони визначаються як безеквівалентні, тобто такі, що не мають однозначних відповідностей у мовах інших спільнот, тому в українському перекладознавстві осмислюється роль реалій у перекладі, класифікуються способи їх відтворення засобами цільової мови [4; 5, с. 306].

Крім того, увага зосереджується на виокремленні основних видів реалій у творах окремого письменника та прийомах їхнього відтворення [3, с. 118-135].

Мета розвідки полягає у створенні класифікації реалій у романі “Картковий будинок” Майкла Доббса [9]. Класифікація реалій, яку запропонували С. Влахов і С. Флорін [2], дозволяє розглядати реалії у розрізі їх денотативного й конотативного значення та створити власну класифікацію реалій на матеріалі художнього твору. З огляду на предметний поділ, ми виділяємо у романі Майкла Доббса “Картковий будинок” [9] низку реалій, які будуть проаналізовані нижче. До *першої* групи реалій відносимо географічні, пов'язані з фізичною географією, які номінують топоніми, пов'язані з політичною діяльністю, адміністративно-територіальним устроєм, зокрема об'єктами населеного пункту, наприклад, *Essex Village Hall* – будівлі у Великобританії для потреби мешканців, передбачають оренду залу місцевим жителям за зниженими ставками для вечірок, ювілеїв, святкувань, резидентів і зустрічей клубу [10]; назвами вулиць: *Downing Street* – вулиця в Лондоні, на якій розташовується близько 200 років офіційна резиденція та офіс прем'єр-міністра Великобританії [8], майданів: *Westminster, Smith Square* – площа у Вестмінстері [11], церков: *Wren Church of St John* – одна з 51 церков, відбудованих Кристофером Реном після руйнування [13].

Другу групу утворюють етнографічні реалії, пов'язані з побутом і культурою англійців, формами матеріальної культури, звичаями, релігією, мірою та грошима, газет, журналів, до прикладу, *The Times, the Telegraph, The Guardian* – щоденні газети, що видаються в Лондоні, і разом входять до числа «великої трійки» якісних газет Британії [8].

Третя група реалій включає суспільно-політичні реалії, які поділяємо на кілька підгруп. *Перша* підгрупа містить реалії, що асоціюються з органами влади: *Special Branch* – підрозділ столичної поліції в Лондоні, сформований як підрозділ боротьби з тероризмом у 1883 році [10].

До *другої* підгрупи відносимо реалії, які номінують осіб, що беруть участь в політичній діяльності: партійні функціонери та члени парламенту, наприклад,

Whips – члени парламенту або члени Палати лордів [10], призначені кожною партією в парламенті, щоб допомогти організувати внесок своєї партії в роботу парламенту; *Lord Chancellor* – міністр найвищого рангу серед великих державних чиновників у Сполученому Королівстві, номінально вищий за ранг прем'єр-міністра [8]; службовці, наприклад, *WPC* – до 1999 року жінки в поліції мали своє звання з префіксом *woman* або літерою *W* у абрєвіатурах (наприклад, «*WPC*» для *Constable*), ця конструкція все ще іноді використовується в медійному дискурсі [10].

Четверта група реалій представлена іменами історичних та політичних діячів, які є надзвичайно важливим елементом екстралінгвістичного матеріалу, тому що без них неможливо повністю відобразити стилістичне забарвлення першотвору. Антропоніми є реаліями, тому що вони позначають людину, місце якої зафіксовано в конкретний історичний або політичний період, як у прикладі: *reign of George III* – Король Великої Британії та Ірландії з 1760 до 1820 року [8].

Отже, географічні, етнографічні та суспільно-політичні реалії, втілені Майклом Доббсом у романі “Картковий будинок”, сприяють формуванню необхідного політичного і соціально-культурного контексту для розгортання подій політичного трилеру. Подальшу перспективу дослідження становить вивчення прийомів українського перекладу реалій, їх кореляції з вихідним текстом у якості трансформаційних зсувів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисенко Н. Д., Славова Л. Л., Кодубовська О. О. Художній світ реалій американських університетів: лінгвокраїнознавчий та лінгвокультурологічний аспекти. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 27, т. 1. С. 82–86.
2. Влахов С., Флорин С. Непреводимото в превода. София: Наука и изкуство, 1990. 356 с.
3. Дурманенко А. Особливості відтворення реалій роману Любка Дереша «Культ» у французькому перекладі. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2013. Вип. 2. С. 118–135.

4. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів : Львівський університет, 1989. 204 с.
5. Лощенова І., Нікішина В. Проблеми відтворення мовних реалій. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія Лінгвістика. 2011. Вип. 15. С. 306–309.
6. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація. К.: ВЦ Академія, 2012. 288 с.
7. Славова Л. Л., Борисенко Н.Д. Етноспецифіка кіноперекладу у дзеркалі міжкультурної комунікації. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Серія: Філологічні науки. 2019. Вип. 1 (89). С. 124–128.
8. Britannica. URL: <https://www.britannica.com/topic/> (дата звернення: 20.10.2023).
9. Dobbs M. House of Cards. Collins: Sourcebooks Landmark, 2014. 391 p.
10. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення: 20.10.2023).
11. Longman Dictionary of Contemporary English Online. URL: <https://www.ldoceonline.com/> (дата звернення: 25.10.2023).
12. Sapir E. Language an introduction to the study of speech. URL: <https://www.ugr.es/~fmanjon/Sapir,%20Edward%20%20Language,%20An%20Introduction%20to%20the%20Study%20of%20Speech.pdf> (дата звернення: 20.10.2023).
13. Six in the City. URL: <https://sixinthecity.co.uk/news/2023/03/51-wren-churches/> (дата звернення: 19.10.2023).
14. Whorf B. L. Language, Thought and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf. N. Y.: Wiley, 1956. 302 p.